

Sınav süresi 40 dakikadır. Her soru 5 puandır. Yanlış cevaplar doğru cevapları etkilemeyecektir. .

1. Özellikle kış mevsiminde yanımızdan eksik etmediğimiz kâğıt mendillerin kullanımı çok eskilere dayanıyor. Kâğıt mendillerin yaygınlaşmasından önce renk renk, desen desen kumaş mendiller kullanılırdı. Kaşgarlı Mahmud'un Divânü Lügati't-Türk adlı eserinde cepte taşınan ipekli ya da pamuklu bez parçası karşılığında "ulatu" ve "savluk" sözcükleri geçiyordu. Ancak bu mendillerin desenleri ile ilgili bir bilgimiz bulunmamaktadır. Günümüze ulaşan en eski mendillerimiz 1500'lü yıllara ait ve Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenmektedir. Bu zamanlardan itibaren kullanılan mendillerin özelliklerini biliyoruz. Örneğin, Osmanlı sarayında kullanılan mendiller işlemelerle süslenirdi. Önemli yabancı konuklara armağan olarak zengin işlemeli ipek mendiller verilirdi. Halkın kullandığı mendiller daha çok keten ve pamuklandı. Günümüzdeyse kumaş mendiller genellikle aksesuar olarak kullanılıyor, ceket ceplerini süslüyor.

Metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

- A) Divânü Lügati't-Türk hangi dilde yazılmıştır?
B) Günümüze ulaşan en eski Türk mendilleri nerede sergilenmektedir?
C) Kağıt mendillerden önce hangi malzemeden üretilen mendiller kullanılmıştır?
D) Osmanlı Devleti'nde halk, genel olarak hangi malzemeden üretilen mendilleri kullanırdı?

2. Geçmişte yaşamış insanların farklı alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları ve günümüze kadar ulaşan yapıların tamamına "tarihî eser" adı verilir.

Tanıma göre aşağıdakilerden hangisi tarihi eser değildir?

- A) Kız Kalesi
B) Pamukkale
C) Selimiye Camii
D) Sümela Manastırı

3. Sümerler, ziggurat denilen büyük tapınaklar inşa etmişlerdi. Bu yapılar piramide benziyordu. Asansörün icadına daha binlerce yıl olduğu için Sümerler yapının üst katlarına merdivenle çıkıyorlardı. Üstelik Sümerli öğrenciler sizin gibi hafif defterlere de sahip değildi. Sabah hazırladıkları o ağır kil tabletleri ziggurata götürmek durumundaydılar. Peki bu yapıların işlevleri nelerdi? Zigguratlar hem okul hem gözlemevi hem de tarım ürünlerinin saklandığı depolardı. Sümerler bu yüksek yapıda Ay'ı, gezegenleri ve yıldızları gözlemliyorlardı. Bu gözlemleri sonucu ay yılı esasına dayalı takvimi buldular. Günümüzde Ramazan ve Kurban bayramlarının tarihlerini işte bu ay takvimine göre belirliyoruz.

Parçadan,

- I. Sümerlerde astronomi çalışmaları yapılmıştır.
II. Zigguratlar çeşitli amaçlarla kullanılmıştır.
III. İlk güneş takvimini Sümerler hazırlamıştır.
IV. Sümerlerde yazı için kil tabletler kullanılmıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III
B) II ve IV
C) III ve IV
D) I, II ve IV

4.

Haritada boyalı alan için aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bitki örtüsü bozkırdır.
B) Yazları sıcak ve kuraktır.
C) Her mevsim ılık ve bol yağışlıdır.
D) Kırsal kesimde evler genellikle kerpiçtendir.

5. Bir yeri yaşam alanı olarak seçen insanlar o yerdeki doğal kaynakları kullanır. İnsanlar bunu yaparken bazen çevreye zarar verirler, doğal dengeyi bozarlar. Doğal dengenin bozulmasıyla da .....

Bilgi, hangi ifadeyle tamamlanmalıdır?

- A) işsizlik oluşur.
B) konut sıkıntısı artar.
C) çevre sorunları ortaya çıkar.
D) ülke güvenliği ile ilgili sıkıntılar meydana gelir.

6. Deniz ile karanın birleştiği yerde yükselti "0 (sıfır)" metre olarak kabul edilir. Fiziki haritalarda deniz, göl, akarsu gibi su kütleleri mavi renkle gösterilir. Denizlerdeki derinlik arttıkça mavinin tonu koyulaşır. Deniz seviyesine yakın, yükseltinin az olduğu yerler yeşil ve yeşilin tonları ile gösterilir. Yükselti artmaya başladıkça yeşilin yerini sarı renk alır. Yükseltinin çok fazla olduğu yerler (1.000 metre ve üstü) kahverengi ile gösterilir. Yükselti arttıkça kahverenginin tonu koyulaşır.

Buna göre aşağıdaki coğrafi alanlardan hangisi Türkiye fiziki haritasında sarı renkle gösterilir?

- A) Çukurova
B) Ağrı Dağı
C) Toros Dağları
D) Eskişehir Ovası

7. Kitle iletişim araçları yoluyla elde edilen mesajları alma, çözümleme, bu mesajları değerlendirme ve iletme becerisine "medya okuryazarlığı" adı verilir. Medya okuryazarlığı, medya aracılığı ile edinilen bilgilerin eleştirel bakış açısı ile incelenerek değerlendirilmesine yöneliktir. Medya okuryazarı ulaştığı bir haberin genel ağda yer alan resmi bir sitede mi yerel bir haber sitesinde mi yer aldığını veya televizyonda alt yazı olarak mı geçtiğini göz önünde bulundurur. Bir arkadaşının kişisel sosyal medya sayfasından paylaştığı ileti ile il valiliği ya da ulusal bir haber sitesi iletilerinin güvenilirliğini karşılaştırır.

Buna göre iyi bir medya okuryazarı için,

- I. Ulaştığı bilgilerin güvenilirliğini sorgulamaz.
II. İhtiyacını giderecek bilginin niteliklerini belirler.
III. Bilginin doğruluğundan emin olduktan sonra paylaşır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve III

8. Teknolojinin olumlu yönleri olmakla birlikte özellikle sosyal yaşam üzerinde olumsuz etkileri de bulunmaktadır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu düşünceyle uygunluk göstermektedir?

- A) Mutfak robotum sayesinde bütün işlerimi yardımcıya ihtiyaç duymadan yapabiliyorum.
B) Sosyal medya üzerinde yüzlerce arkadaşım var ama okulda bir tane bile arkadaşım yok.
C) Pandemi sürecinde okula gidemedim ama derslerimi bilgisayar ve cep telefonundan takip ettim.
D) Tabletim üzerinden Mersin'de bulunan dedemle ve anneannemle görüntülü konuşabiliyorum.

9. Birçok çocuğun doğal merakı, onları araştırma yapmaya iter. Merak ettiğiniz ya da öğrenmek istediğiniz konu ile ilgili yapmanız gereken ilk şey o konuyu araştırmaktır. Bu konu merak ettiğiniz bir sporcu ya da okulda verilen bir araştırma görevi olabilir. Bu durumda araştırmaya nereden başlamak gerekir? Günümüzde araştırmalarda başvurulacak ilk kaynak genel ağıdır. Genel Ağ bize oldukça büyük imkânlar sunmakla beraber bazen yetersiz ya da eksik kalabilir. Araştırma yapacağımız en önemli yerlerden biri de kütüphanelerdir. Kütüphanelerde kitaplar, sözlükler, ansiklopediler ve atlaslar bulunur. Bunun yanında belirli bir alanda, uzmanlar tarafından yazılmış makaleleri içeren haftalık, aylık, üç aylık gibi düzenli aralıklarla belirli bir ad altında yayımlanan süreli yayınlar ve çeşitli elektronik kaynaklar mevcuttur.

Metne göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Birçok çocuğu araştırmaya iten onların doğal merakıdır.
B) Kütüphaneler araştırmacılar için önemini zamanla yitirmiştir.
C) Genel Ağ günümüzde araştırmalarda tercih edilen ilk kaynaktır.
D) Araştırmalar için süreli yayınlar ve çeşitli elektronik kaynaklar kullanılanlar arasındadır.

10. Polonya asıllı kimyager ve fizikçidir. Madam Curie olarak da bilinir. Gençlik yıllarında yaşadığı Varşova'da ilk ve orta eğitimi tamamladı. Marie, 1904 yılında doktorasını vererek Fransa'da, gelişmiş bilim alanında doktora unvanı alan ilk kadın oldu. Aynı yıl radyoaktifite konusundaki araştırmalarından dolayı, kocası ve Becquerel (Bekihuel) ile paylaştığı Nobel Fizik Ödülü'nü alarak tarihte Nobel Ödülü alan ilk kadın oldu. 1908'de Sorbonne'daki ilk kadın profesör de oldu. 1911 yılında radyum ile polonyumun keşfi ve araştırmadaki rolünden dolayı Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldü. Böylece tarihte iki Nobel ödülüne sahip ilk kişi oldu. Hâlen iki Nobel ödülüne sahip tek kadındır.

Metne göre Madam Curie ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilim alanında hemcinslerine öncülük etmiştir.
- B) Matematik alanındaki çalışmaları ile tarihe geçmiştir.
- C) Araştırmalarını Nobel ödülü almak amacıyla yapmıştır.
- D) Fizik Nobel Ödülünü tek başına yaptığı çalışmalar ile kazanmıştır.

11. Ülkemizde petrolün büyük bir kısmı Batman'da çıkarılır. Burada madencilğe bağlı meslekler gelişmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu mesleklerden biri değildir?

- A) İş güvenliği
- B) Sondaj teknikleri
- C) Ziraat mühendisliği
- D) Maden mühendisliği

12. Çetin: Bizim marketten aldığımız deterjanın üzerindeki etiket fiyatı ile kasa fiyatı aynı değildi. Böyle bir durumda ne yapmalıyız?

Sosyal bilgiler öğretmeni, Çetin'in sorusunu nasıl yanıtlamıştır?

- A) Hangi fiyat daha düşükse kasada o ödenir.
- B) Kasada tüketicinin aleyhine fiyatlandırma yapılır.
- C) Kasiyer, Tüketici Hakları Derneğine şikayet edilme-lidir.
- D) Satın alınan deterjan yerine başka bir marka tercih edimelidir.

13. "Bu yıl babam bana bir okul çantası almıştı. Daha bir hafta kullanmıştım ki çantanın sapı koptu. Yeni çantamı kısa bir süre kullanabildiğim için çok üzüldüm. Babam bana tüketici haklarından söz etti. Bu haklar sayesinde çantam yenisi ile değiştirilebilecekti. Ertesi gün çantayı aldığımız mağazaya götürdük. Satıcı satış fişini görmek istedi ancak biz fişi atmıştık. Bu nedenle çantayı değiştiremedik."

Cengiz ve babası satış fişini saklasaydı,

- I. Ürünü değiştiremezlerdi.
- II. Paralarının iadesini isteyebilirlerdi.
- III. Ücretsiz olarak tamir ettirilmesini talep edebilirlerdi.

durumlarından hangileri geçerli olurdu?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

14. Zeytin hamuru üzerinde çeşitli işlemler uygulanarak yağ ve kara suyun zeytin posasından (pirina) ayrılma işlemi yapılır. Üretim teknolojisine göre farklı şekillerle zeytin-yagından su ve yağ ayrıştırılır. Ayrıştırılan yağ şışele-nerek tüketime hazır hâle getirilir. Marketlerden alınan zeytinyağı tüketilmek üzere sofranıza gelir.

Bilgide zeytinin bize ulaşana kadar geçirdiği hangi aşamalar verilmiştir?

- A) Üretim
- B) Tüketim
- C) Üretim ve tüketim
- D) Üretim ve dağıtım

15. Her mevsim yağış alan Rize, orman varlığı bakımından çok zengindir. Ormancılık şehirde önemli bir ekonomik faaliyet olduğu için orman mühendisliği, orman işçiliği ve marangozluk gibi meslek gruplarına duyulan ihtiyaç artmıştır.

Aynı özellikler aşağıdaki kentlerimizden hangisi için de geçerlidir?

- A) Konya
- B) Artvin
- C) Mersin
- D) Tunceli

16. Çocuklar ailenin bir parçasıdır. Bu nedenle aile içinde alınan kararlar onları da ilgilendirmektedir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de belirtildiği gibi her çocuk kendisini ilgilendiren konularda düşüncelerini serbestçe ifade edebilir. Aile içinde karar alınırken çocukların düşüncelerini özgürce söyleyebildiği bir ortam oluşturulması önemlidir. Böylece aile içinde demokratik bir anlayış sergilenir. Çocuklar bu yolla .....

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) seçme ve seçilme hakkını kullanabilir.
- B) oyun oynama haklarının olduğunu bilir.
- C) sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını kazanmış olur.
- D) katılım ve düşünce özgürlüğü hakkını kullanmış olur.

17. Ülkemizde; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, il ve ilçe emniyet müdürlükleri, polis merkezlerinde çalışan görevliler toplum düzeninin korunması, toplumun huzurunun sağlanması amacıyla önleyici faaliyetlerde bulunurlar.

Metindeki bilgi göz önüne alındığında sözü edilen kurumlar toplumun hangi ihtiyacını karşılamaya yöneliktir?

- A) Sağlık
- B) Güvenlik
- C) Adalet
- D) Haberleşme

18. İl ve ilçelerde halkın oyları ile seçilen ..... , ... yönetimlerin önemli bir parçasını oluşturur.

Bilgideki boşluklar hangi sözcükler ile doldurulmalıdır?

- A) valiler-yerel
- B) kaymakamlar-yerel
- C) belediye başkanları-yerel
- D) belediye başkanları-merkezi

19. **Devlet başkanı sıfatıyla anayasanın uygulanmasını, devlet organlarının düzenli ve uyumlu bir şekilde çalışmasını temin eden yönetici kimdir?**

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Dış İşleri Bakanı
- C) TBMM Başkanı
- D) Genel Kurmay Başkanı

20. Toplumun tüm ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılanması mümkün olmayabilir. İnsanlar toplumun çeşitli sorunlarını çözmek ve birtakım ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir araya gelerek bazı sosyal kuruluşlar oluştururlar. Yardımlaşma, dayanışma ve iş birliği içinde hareket ederek toplum yararına hizmet eden bu kuruluşlara sivil toplum kuruluşu adı verilir. Sivil toplum kuruluşları yaptıkları çalışmalarla devletin resmi kurumlarına destek olurlar.

Bu bilgilere göre aşağıda yer alan ifadelerden hangisi sivil toplum kuruluşlarının özelliklerinden olamaz?

- A) Çalışanlar hizmetleri karşılığında devletten maaş alırlar.
- B) Amaçları arasında devletin yükünü azaltmaya çalışmak vardır.
- C) Masrafları, çalışmalara destek veren üyelerin bağışlarıyla karşılanır.
- D) Çalışanlar arasında yardımlaşma ve dayanışma, birlik ve beraberlik duygusu vardır.